

تأثیر برخی از پارامترهای محیطی بر روی ذخایر ماهی کفال طلائی طی سالهای ۱۳۷۰ الی ۱۳۹۵

حسن فضلی^{1*}؛ غلامرضا دریانبرد¹؛ علی بندانی²؛ اکبر پورغلامی²؛ فرامرز باقرزاده¹؛ حسین طالبان¹

¹ پژوهشکده اکولوژی دریای خزر، موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، ساری

² مرکز تحقیقات آبی پروری آبهای داخلی، موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و

ترویج کشاورزی، اهواز

*مسئول مکاتبات: hn_fazli@yahoo.com

چکیده: کفال ماهیان بومی دریای خزر نبوده و طی سالهای 1930 تا 1934 میلادی سه گونه کفال طلائی *Chelon aurata*، کفال پوزه باریک *C. saliens* و کفال مخطط *Mugil cephalus* از دریای سیاه به دریای خزر پیوند زده شد که پیوند دو گونه کفال طلائی و کفال پوزه باریک موفقیت آمیز بود. تخم‌ریزی این ماهی در فصل پاییز عمدتاً آبان‌ماه صورت گرفته و بعد از ماهی سفید بیشترین میزان صید ماهیان استخوانی ایران در دریای خزر را به خود اختصاص می‌دهد. گزارشات متعددی تأثیر عوامل محیطی ناشی از تغییر اقلیم بر روی اکوسیستم‌های آبی را متذکر شده‌اند. این تغییرات بر روی اکوسیستم دریای خزر نیز تأثیر داشته است. در سال‌های اخیر میزان ذخایر کفال ماهیان برآورد شده است ولی تأثیر عوامل محیطی بر روی تغییرات ذخایر این ماهی بررسی نشده است. هدف از این مطالعه علاوه بر بررسی تغییرات ذخایر کفال طلائی، تعیین تأثیر عوامل محیطی از جمله درجه حرارت سطح آب دریای خزر، سطح آب دریای خزر و حجم آب ورودی رودخانه ولگا بر روی ذخایر ماهیان در سنین مختلف طی سال‌های 1370 الی 1395 است. در این مطالعه برای برآورد ذخایر کفال طلائی از روش آنالیز کوهورت (Biomass-based cohort analysis) استفاده شد. جهت تعیین رابطه بین پارامترهای محیطی از روش رگرسیون چند متغیره گام‌به‌گام استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها از نرم‌افزار SPSS نسخه 24 استفاده شد. بر اساس محاسبات انجام شده میزان ذخایر ماهی کفال طلائی از حدود 11 هزار تن در سال 71-1370 به حدود 21 هزار تن در سال 81-1380 افزایش ولی از سال مذکور به بعد روند کاهشی داشت و در سال 96-1395 به حداقل میزان خود در دوره مذکور رسید (حدود 8 هزار تن). در دوره مذکور میانگین درجه حرارت سطح آب روند افزایشی داشته و از کمتر از 15 درجه سانتی‌گراد به بیش از 16 درجه سانتی‌گراد رسید. سطح آب دریای خزر بین 71/26- الی 72/25- متر و حجم آب ورودی رودخانه ولگا نیز بین 2/176 الی 9/333 میلیون مترمکعب در نوسان بود و رابطه قوی و معنی‌داری بین ذخایر ماهیان دو ساله و پارامترهای مذکور وجود دارد.

کلیدواژه‌ها: ذخیره، کفال طلائی، پارامترهای محیطی، دریای خزر